

باسمه تعالی

نظریه بند «ج» از ماده واحده قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۰ بهمن ۱۳۶۴ شمسی و بند ششم از ماده سوم قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۲۸ تیر ۱۳۶۷ شمسی فصل اول قانون راجع به حفظ آثار ملی مصوب ۱۲ آبان ۱۳۰۹ شمسی و نظام نامه اجرایی آن و بنا به پیشنهاد معاون پژوهشی سازمان میراث فرهنگی کشور.

اثر فرهنگی، تاریخی «خانه حاج شیخ» که مشخصات آن بقرار زیر است:

موقعیت جغرافیایی: استان آذربایجان شرقی، تبریز، خیابان جمهوری اسلامی، کوچه شهید ساری جنب بیه ایران، پلاک ۷

قدمت: قاجاریه

میزات

به شماره ۹۴۱۴ در تاریخ ۱۴/۵/۱۳۸۲ در فهرست آثار ملی ثبت گردید.

سید محمدجنتی
رئیس سازمان میراث فرهنگی کشور

حلیل کلشن
معاون پژوهشی

تاریخ: ۱۴/۰۵/۸۲

شماره: ۷۷۷۷۷۷۷۷

رئیس سازمان

بسمه تعالی

بسمه تعالی
سرکار خانم امامی
۱۲/۰۶/دشکلی

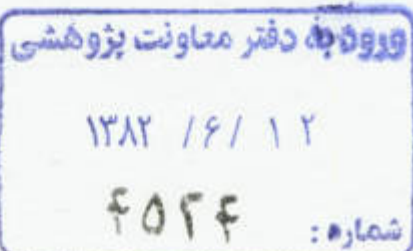
جناب آقای محمد علی سبحان اللهی
استاندار محترم استان آذربایجان شرقی

در اجرای بند "ج" ماده واحده قانون تشکیل سازمان و بند ۶ ماده ۳ قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب مجلس شورای اسلامی و در حدود مواد مربوط از قانون راجع به حفظ آثار ملی و با رعایت مقررات آئین نامه اجرائی قانون اخیر الذکر، آثار تاریخی طبق لیست پیوست، پس از طی مراحل و تشریفات قانونی لازم در تاریخ ۱۴/۰۵/۸۲ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است و از تاریخ ثبت، تحت حفاظت این سازمان بوده و هر گونه تخریب و دخل و تصرف در اثر مذکور برابر مواد ۵۵۸ لغایت ۵۶۹ از کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی "تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده" جرم محسوب و مرتکب مشمول مجازاتهای قانونی خواهد بود. مراتب جهت استحضار و ابلاغ به مقامات و مسئولین ذیربط اعلام می گردد. خواهشمند است دستور فرمائید از نتیجه اقدامات انجام یافته این سازمان را مطلع نمایند.

سید محمد بهشتی

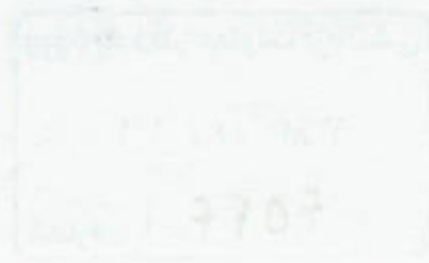
رونوشت:

- ۱- جناب آقای دکتر اکبر اعلی نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی
- ۲- حجه الاسلام جناب آقای سید حمید سید مهدوی اقدم نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی

- ۳- جناب آقای دکتر اسماعیل جبارزاده نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی
- ۴- جناب آقای دکتر علی اصغر شعر دوست نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی
- ۵- جناب آقای میر طاهر موسوی نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی
- ۶- جناب آقای میر علی اشرف عبدا... پوری حسینی نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی
- ۷- سازمان محترم ثبت اسناد و املاک کشور
- ۸- مدیریت محترم دفتر امور فرهنگ و هنر جوانان و تربیت بدنی - سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- ۹- اداره کل محترم مسکن و شهرسازی استان آذربایجان شرقی جهت رعایت حفاظت در طرحهای جامع و تفصیلی
- ۱۰- اداره محترم ثبت شهرستان تبریز
- ۱۱- نیروی انتظامی محترم شهرستان تبریز
- ۱۲- دادگستری محترم شهرستان تبریز
- ۱۳- شهرداری محترم شهرستان تبریز
- ۱۴- معاونت محترم پژوهشی برای اطلاع به انضمام حکم ثبت ✓
- ۱۵- معاونت محترم حفظ و احیاء برای تهیه ، ضوابط حریم و اقدامات لازم دیگر
- ۱۶- معاونت محترم معرفی و آموزش
- ۱۷- دفتر محترم امور حقوقی و بین الملل
- ۱۸- مدیریت محترم میراث فرهنگی استان آذربایجان شرقی به انضمام تصویر حکم ثبت اثر جهت اطلاع و رعایت قوانین و ضوابط مربوط و اعلام به مالک
- ۱۹- مدیریت محترم پاسداران میراث فرهنگی
- ۲۰- روابط عمومی محترم جهت انعکاس در روزنامه های کثیرالانتشار کشور حسب مفاد قانونی

استان: آذربایجان شرقی

شهرستان: تبریز

معاونت پژوهشی

ردیف	نام اثر	واژه	شماره ثبت	قدومت
۱	نیمچه حاج محمد علی	تبریز - خیابان داری - دکان حاج شیخا - زبوروی مجموعه حاج شیخا	۹۴۰۹	قاجاریه
۲	خانه خانلی	تبریز - خیابان لریش جنوبی - کوچه صدر بن بست خانلی ۵۰ - ۵	۹۴۱۰	اواخر صفویه - اوایل قاجار
۳	خانه علی مسوو	تبریز - خیابان لریش جنوبی - کوچه صدر بن بست علی - پلاک ۵	۹۴۱۱	قاجاریه
۴	مسجد آیت الله خسروخانلی	تبریز - خیابان داری اول رسته پناه فروزشان	۹۴۱۲	قاجاریه
۵	نیمچه حاج صدر علی	تبریز - خیابان داری - دکان حاج شیخا - رسته جدید - زبوروی مجموعه حاج شیخا	۹۴۱۳	قاجاریه
۶	خانه حاج شیخ	تبریز - خیابان جمهوری اسلامی - کوچه شهید سمساری - جنب نیمه اولک - پلاک ۷	۹۴۱۴	قاجاریه
۷	خانه بیگلر	تبریز - خیابان علم حاجی (۵۰) - خیابان منصوریه - پلاک ۷	۹۴۲۰	قاجاریه
۸	خانه مقودی	تبریز - میدان منجم - خیابان شهید سلفیپور (ظهوری) جنب محل جدید - مسجد قاجارخان - پلاک ۹	۹۴۲۱	قاجاریه
۹	(خانه حسین زاده (باغچه)	تبریز - خیابان چاکندر - کوچه خانلی - پلاک ۱۷	۹۴۲۲	قاجاریه
۱۰	خانه صالح جو	تبریز - خیابان اریست - کوچه کرمانی - پلاک ۳۲	۹۴۲۸	قاجار

سازمان میراث فرهنگی کشور

شورای ثبت آثار ملی منطقه شمال غرب

نام اثر : خانه حاج شیخ

نام شهرستان : تبریز

میراث فرهنگی استان : آذربایجان شرقی

صورتجلسه شورای ثبت منطقه شمال غرب کشور

پرونده اثر تاریخی فرهنگی :خانه حاج شیخ.....واقع در
استان آذربایجان شرقی ... شهرستانتبریز.....شهر.....تبریز.....بخش.....
دهستانروستاخیابان.....جمهوری اسلامی جنب بیمه آسیاکوچه.....سمساری.....
پلاک۷.....مربوط به دورهقاجاریهبا
مالکیتشخصیکه توسط اداره کل میراث فرهنگی
...استان آذربایجان شرقیجهت ثبت در فهرست آثار ملی ایران پیشنهاد شده است در
جلسه مورخه ۸۲/۳/۸ توسط اعضای شورای ثبت منطقهشمالغرب کشوربررسی و
باکد..... مورد تأیید قرار گرفت و برای انجام مراحل بعدی به دبیرخانه شورای ثبت سازمان ارسال
می گردد

«اعضاشورا»

آقایان :

عضو شورا

عضو شورا

عضو شورا | مدیر کل میراث فرهنگی آذربایجان شرقی - رئیس شورا
مدیر میراث فرهنگی استان آذربایجان غربی
مدیر میراث فرهنگی استان اردبیل
مدیر میراث فرهنگی استان زنجان
کارشناس شورا
کارشناس شورا
کارشناس شورا
کارشناس شورا
کارشناس حقوقی شورا
دبیر شورا
 | ۱- اکبر تقی زاده اصل
۲- بهروز عمرانی
۳- کریم حاجی زاده
۴- محمد بهرام زاده
۵- عبدالرحمن وهاب زاده
۶- حسین رزاقی
۷- حسین چیت سازان
۸- امیر الهی
۹- ساعد هدایی
۱۰- محمد رحمت پور
 |
|---|--|---|

۸۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰

۱۳۸۲/۱/۳

پست ۷۰۰۰۰۰۰

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

پست

جناب آقای گلشن

معاونت محترم پژوهشی

باسلام. احتراماً. شورای ثبت منطقه شمال غرب کشور طی جلسه مورخه ۸۲/۳/۸ با حضور اعضاء محترم پرونده های ارسالی به دبیرخانه شورای ثبت منطقه را مورد بررسی قرار داده و در نهایت ۴۱ اثر فرهنگی - تاریخی مورد تأیید شورای ثبت منطقه قرار گرفت که لیست آثار و پرونده های مربوطه به پیوست جهت انجام مراحل بعدی ثبت به شورای ثبت سازمان ارسال میگردد. ۳/۲۴

خانم نواز دستگیر

۸۲/۱/۷

۹۴۱۴

اکبر تقی زاده اصل
رئیس شورای ثبت منطقه

بسمه تعالی

دکتر خانم لاهی
۲۴/۳/۸۲

دفتر معاونت پژوهشی

۱۳۸۲ / ۱ / ۳

شماره: ۲۴۲۷

تاریخ
شماره
پریت

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

بیتابی

جناب آقای گلشن
معاونت محترم پژوهشی

باسلام. احتراماً. شورای ثبت منطقه شمال غرب کشور طی جلسه مورخه ۸/۳/۸۲ با حضور اعضاء محترم پرونده های ارسالی به دبیرخانه شورای ثبت منطقه را مورد بررسی قرار داده و در نهایت ۴۱ اثر فرهنگی - تاریخی مورد تأیید شورای ثبت منطقه قرار گرفت که لیست آثار و پرونده های مربوطه به پیوست جهت انجام مراحل بعدی ثبت به شورای ثبت سازمان ارسال میگردد. ۳/۲۴

اکبر تقی زاده اصل

رئیس شورای ثبت منطقه

شمال غرب

۱۲۱۱/۱۶۹۷
۸۲، ۲۱، ۲۸

رونوشت :

دبیرخانه شورای ثبت - رحمت پور

واحد پژوهش اداره کل

۹۴۱۴

اوضاع جغرافیایی و تاریخی شهر تبریز

تبریز در ۳۸ درجه و ۸ دقیقه عرض شمالی و ۴۶ درجه و ۱۵ دقیقه طول شرقی، بر گوشه شمال شرقی دشتی به وسعت ۳۰۰۰ متر مربع، به ارتفاع تقریبی ۱۳۵۰ متر از سطح دریا قرار گرفته است. این دشت محصور در میان کوهها و تپه‌ها با شیب ملایمی تا دریاچه اورمیه در مغرب ادامه می‌یابد. بلندترین کوه نزدیک به تبریز سه‌سند است که در ۵۰ کیلومتری جنوب آن قرار گرفته است. در شمال تبریز، کوه سرخاب جهت شرقی غربی و به موازات سه‌سند به ارتفاع ۱۸۰۰ متر از سطح دریا کشیده شده است. رودخانه آجی‌چای (تلخه رود) از شمال شهر در میان تنگه کوهستانی عینالی جریان داشته که پس از طی مسافتی در بخش غربی شهرستان تبریز به دریاچه اورمیه می‌ریزد. رودخانه مهران رود یا میدان چایی که سرچشمه اش رودخانه لیقوان است از وسط شهر گذشته در حوالی فرودگاه تبریز به آجی‌چای می‌پیوندد. در روزگاران قدیم آب چشمه‌ها و قنات‌ها و آب رودخانه میدان چایی باغها و اراضی و منازل تبریز را مشروب می‌ساختند.

تبریز یا توریز یکی از شهرهای کهنسال ایران است و تا این اواخر این شهر با استناد به کتیبه سارگن دوم پادشاه آشور به سال ۷۱۴ ق. م می‌رسید ولی در حفاریهای باستان‌شناسی اطراف مسجد کبود به آثاری از قبرستان دوره آهن دست پیدا کرد. این حفاری‌ها توسط میراث فرهنگی کشور از سال ۱۳۷۸ شروع شده و تا کنون توانسته قبرهای زیادی را از دوره های آهن ۳-۲-۱ بدست آورد. با توجه به این یافت‌های باستان‌شناسی، شروع تاریخ تبریز به ۳۵۰۰ سال قبل برمیگردد.

در سالهای ۲۲۴ و ۳۳۴ ه. ق زلزله‌های وحشتناکی تبریز را ویران کرد و از سال ۴۴۶ به بعد سلجوقیان بر تبریز مسلط شدند. پس از حملات مغول، تبریز به دست اباق‌خان (۶۸۰-۶۶۳) پایتخت رسمی ایلخانان شد. در زمان سلطان محمود غازان خان (۶۹۴) تبریز به منتهی درجه عظمت و آبادانی رسید. مسجد علیشاه و ربع رشیدی و شنب‌غازان در این دوره ساخته شد. پس از مغولها و ایلخانان، تبریز در عصر جلایریان و ترکمانان و صفویه پایتخت رسمی گردید. این شهر چندین بار به وسیله زلزله‌های وحشتناک (۱۰۵۰-۱۱۹۳ ه. ق) به کلی ویران شد در عصر قاجاریه ولیعهد نشین گردید. همچنین تبریز در انقلاب مشروطه و سرنگونی استبداد نقش مهمی را ایفا نمود.

خانه حاج شیخ

۲- موقعیت بنا (آدرس بنا) :

تبریز - خیابان جمهوری اسلامی - کوچه شهید سمساری - جنب پیمه ایران
 بلاک ۷

۳- شرح مختصری در مورد بنا :

حاج شیخ جعفر قزوینی تاجر معروف عهد مظفرالدین شاه بوده است . از او املاک و مستغلات زیادی بر جای مانده است . اهل خیرات و مبرات بوده در ۱۳۲۱ هـ ق در عراق درگذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد . ابنیه و آثاری که به هزینه حاج شیخ جعفر قزوینی در تبریز و اطراف آن ساخته شده است بسیار است ، از جمله آنها پل سعید آباد و پل چند چشمه از بله‌های رودخانه آجی جای را می توان نام برد . حاج شیخ در قزوین و رشت نیز مستغلات و روستاهایی داشته و از خانواده های منسوب به وی در تبریز خانواده های امینیان و نقشبینه و در رشت آصف و صمیعی معروفند . همچنین او بانی تیمچه مظفریه می باشد .

۴- مشخصات فنی بنا :

بنا مجموعه مفصلی است که بخش شمالی آن در سه طبقه و ساختمانهای اضلاع شرقی و غربی دو طبقه است . کل ساختمان دارای زیرزمین است .
 زیرزمین ضلع شمالی (زیراتاق طنابی) به صورت حوضخانه‌ای مستطیل شکل است .
 اتاق طنابی رفیع و دارای ایوان ستوندار (بادو ستون چوبی گچ اندود و با سرستونهای گجبری شده) است . بالای اتاقهای جانبی طنابی (راهروهای جانبی) به عنوان اتاق خواب پیش بینی شده است .
 ورودی به اتاق پذیرایی (طنابی) از اتاقهای گوشوار می باشد .
 برای جان پناه و پیشگیری از بارش برف و باران روی پله ها آنها را به داخل ساختمان کشانده اند . راه پله ورودی به اتاقهای اضلاع شرقی و غربی را در میانه اضلاع فوق ساخته اند .
 عرصه این خانه ۶۰۰ متر مربع و اعیانی آن به تقریب ۱۰۰۰ متر مربع می باشد .
 اندرونی این بنا از بنی رفته است و بنای موجود بر روی مجموعه می باشد .

۵- نوع مالکیت بنا :

مالکیت بنا شخصی است .

۶- قدمت بنا :

فاجاریه

۷- نوع بهره برداری و خصوصیات بارز بنا :

بنا در حال حاضر مسکونی است .

این بنا برخلاف اکثریت خانه های ایرانی که به صورت شمالی - جنوبی هستند در جهت شرقی - غربی ساخته شده است .

۸- تزئینات بکار رفته و نوع آن :

۱- سقف حوضخانه دارای کاربندی بسیار زیبا و نادری می باشد .

۲- سرستون های زیبای گچی

۳- آرسی های زیبایی دارد که در حال حاضر در گوشه انباری منزل بدون استفاده گذاشته شده است و جای آن را پنجره های آلومینیومی پر کرده است .

۹- اقدامات انجام گرفته در مورد بنا با ذکر مشخصات :

۱۰- توضیحات ضروری و اختصاصی بنا :

این بنا منسوب به تاجر معروف حاج شیخ جعفر قزوینی می باشد .

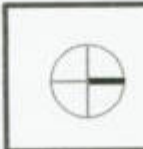
۱۱- اقدامات انجام گرفته در گذشته بر روی بنا :

حذف ایوان جلوی طنبی و افزودن فضای ایوان به فضای طنبی و در نتیجه تغییر نما و حذف آرسی های بنا

سازمان نقشه‌نگاری و
استان آذربایجان شرقی

خانه حاج شیخ

خانه حاج شیخ

خانه حاج شیخ

خانه حاج شیخ

خانه حاج شیخ

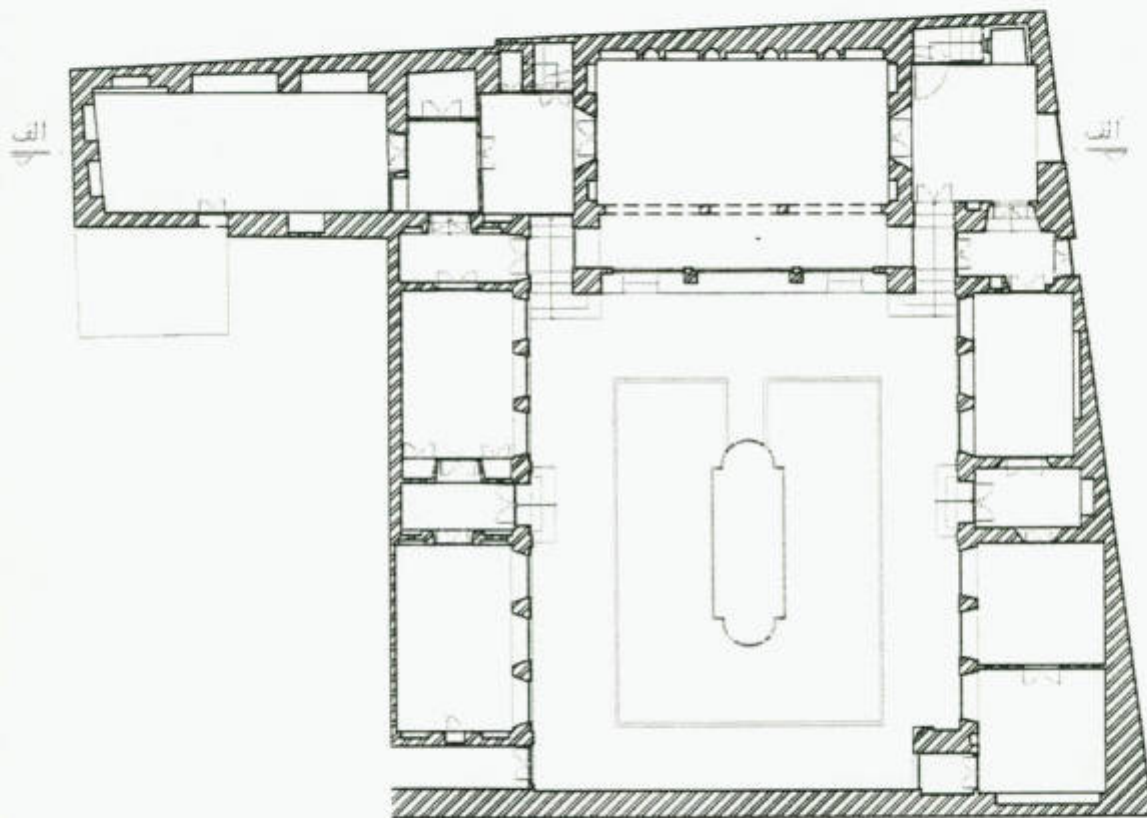

خانه حاج شیخ

خانه حاج شیخ

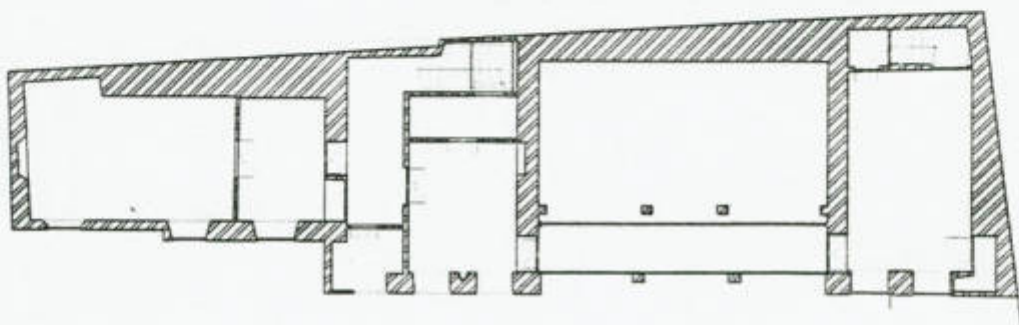

پلان طبقه همکف

خانه حاج شیخ

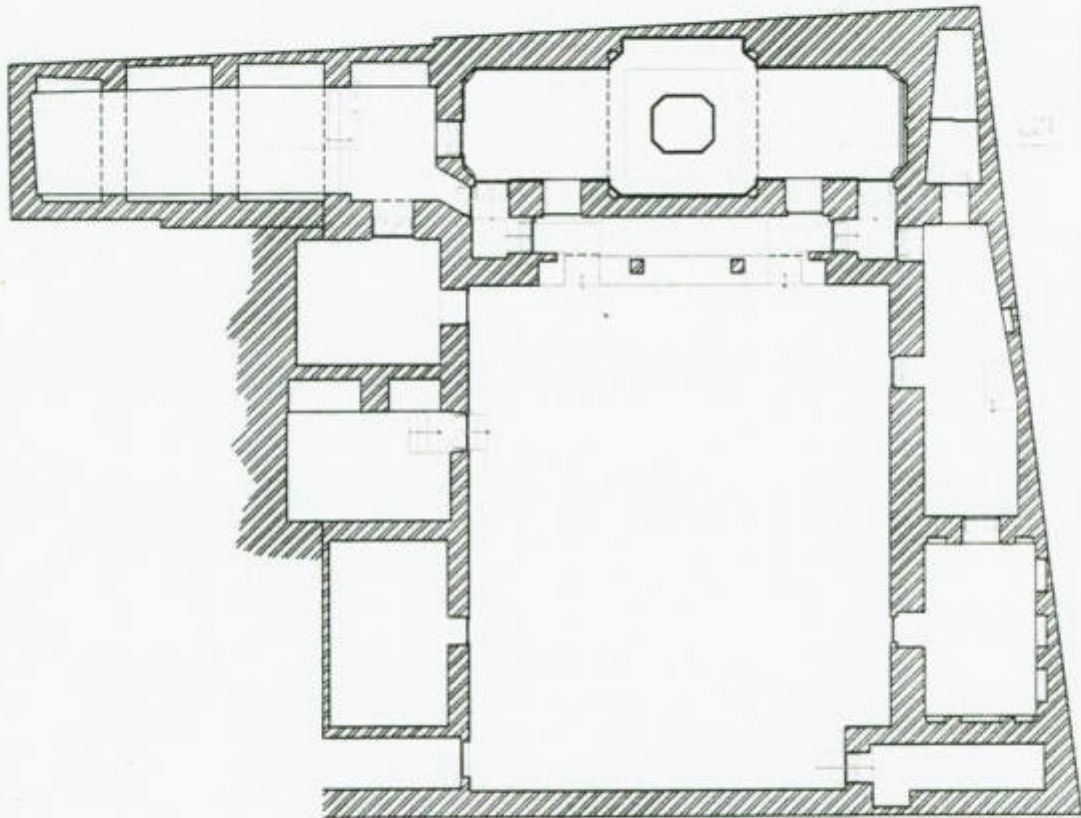

پلان طبقه اول

خانه حاج شیخ

پلان زمزمین

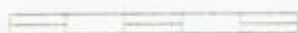
خانه حاج شیخ

نمای جنوبی

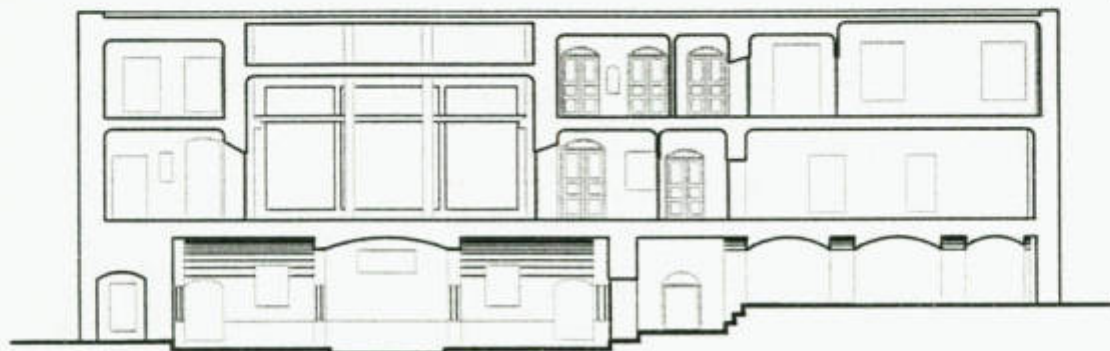
نمای شمالی

0 2 meters

خانه حاج شیخ

برش الف الف

نمای شرقی

تاریخ
شماره
پوست

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

پستال

سرکارخانم / جناب آقای اورنگی مالک محترم اثر تاریخی : خانه حاج شیخ
واقع در: خیابان جمهوری اسلامی جنب بیمه ایران کوچه سمساری پلاک ۷
با عنایت به مطالعات کارشناسی اداره کل / مدیریت میراث فرهنگی استان آذربایجان شرقی اثر
تاریخی فوق از نظر ویژگیهای تاریخی، هنری، معماری و فرهنگی واجد شرایط ثبت در فهرست
آثار ملی ایران می باشد .
بدینوسیله در اجرای ماده پنج آئین نامه اجرایی قانون راجع به حفظ آثار ملی مصوب ۱۳۰۹ شمسی موضوع به
جنابعالی ابلاغ می شود تا چنانچه به تصمیم این اداره کل اعتراض دارید ، ظرف مدت یک ماه از تاریخ رویت
این نامه اعتراض خود را مستنداً و به صورت مکتوب به این اداره کل / مدیریت اعلام فرمائید تا مورد
رسیدگی قرار گیرد . ضمناً مالکین و متصرفین قانونی آثاری که در فهرست آثار ملی به ثبت می رسد، از
حمایتهای قانونی ذیل برخوردار می شوند .
الف : بنا و اماکن ثبت شده از پرداخت مالیات متعلق به درآمدهای حاصل از آنها معاف می شوند..
ب : بناها و اماکنی که در فهرست آثار ملی ثبت می شوند از پرداخت هر گونه عوارض شهرداری معاف می
شوند .
ج : در صورت ثبت اماکن در فهرست آثار ملی این اداره کل علاوه بر مساعدت فنی و کارشناسی در حفاظت
و تعمیرات بناها قسمتی از هزینه های مربوطه را متقبل خواهد شد.
د : متصرف و مالک قانونی بنا یا اثری که در فهرست آثار ملی ثبت می شود می توانند حق مالکیت یا تصرف
خود را حفظ کنند .

رونوشت: دبیرخانه شورای ثبت سازمان

دبیرخانه شورای ثبت منطقه شمالغرب - رحمت پور

۹۴۱۴

اکبر تقی زاده اصل
مدیر کل اداره میراث فرهنگی استان آذربایجان شرقی

۱۳۹۱/۱۱/۲۱
۸۸۱۸۱۲۰

Iranian Cultural Heritage Organization
National Registration Council of North - West

Title : Haj Shykh House

City : Tabriz

Cultural Heritage of East Azarbayjan